

Oponentský posudek

bakalářské práce: Srovnání různých revitalizačních postupů a jejich úspěšnost při obnově rašelinišť

autorky: Klára Schmidtmajerová

Oponent: Petra Pospíšilová (roz. Konvalinková)

Bakalářská práce má 32 stran a skládá se ze dvou částí – části rešeršní a části praktické; z toho první část v rozsahu 14 stran, druhá 11 stran. V rešeršní části se autorka věnuje charakteristice rašelinišť, jejich ekologii, dále jejich degradaci a dostává se k samotné revitalizaci, výčtu revitalizačních technik a jejich srovnání. V praktické části se pokouší získané informace aplikovat na konkrétním příkladu a navrhuje plán revitalizace pro odtěžené rašeliniště Hrdlořezy v CHKO Třeboňsko.

Práce obsahuje 4 mapy, 8 fotografií a 2 tabulky s časovou a finanční rozvahou praktického projektu.

Většina textu je psaná srozumitelnou češtinou, místy je znát na stylistice překlad z angličtiny. Seznam literatury je poměrně rozsáhlý, i když k danému tématu by se dalo čerpat i z více zdrojů.

Drobné gramatické chyby, překlepy a věcné nepřesnosti v textu jsou opraveny v papírovém výtisku oponenta.

Oceňuji, že autorka nezůstala jen u teorie a pokusila se aplikovat získané znalosti do praxe, včetně sestavení finančního plánu a časového harmonogramu. Nicméně k oběma částem práce **mám řadu věcných připomínek:**

Celkově k práci:

1. **Práce je dost stručná, místy nepřehledná.**
2. **Revitalizační postupy jsou popsány na cca 4 stránkách, porovnání způsobů revitalizace na cca 2 stránkách. To je dost málo na to, že je to hlavní téma práce. Obzvláště výsledky revitalizačních pokusů by si zasloužily větší pozornost, literatury je k tomuto tématu poměrně dost.** Např. zcela chybí vliv lokálních a prokazatelně důležitých podmínek na úspěšnost revitalizace, resp. obnovu cílového společenstva (pH substrátu, vody, mocnost zbývající rašeliny atd.)
3. **Závěr je hodně stručný, některá tvrzení nejsou vůbec podložena předchozím textem.** Např. autorka zmiňuje vliv klimatických podmínek, nadmořské výšky, velikosti narušené lokality; přitom v rešeršní části o nich není téměř zmínka
4. **Praktická část práce, tedy Kap. 5 – Projekt, by si zasloužila více propracovat** (viz další připomínky). **Při plánování projektu nebyly dostatečně zohledněny informace získané rešerší** (např. dle str. 5, 8), např. není definováno cílové společenstvo, chybí detailnější průzkum – vegetace, hydrologie, mocnosti rašeliny atd.
5. **Autorka opakovaně používá nepřesné formulace či zjednodušení vedoucí ke zkreslení či nejednoznačnosti uvedených informací.** Např. mnohde není jasné zda se v jednotlivých kapitolách mluví o borkovaných či frézovaných rašeliništích či obecně o těžených rašeliništích, stejně tak o degradovaných (odvodněných) či zničených (těžených) rašeliništích. Např. str. 6 - některé informace se týkají jen jednoho způsobu těžby, aniž by to bylo uvedeno. Např. str. 8 – 9 – citace ŘEHOUNEK ET AL. „V praktických případech obnovy můžeme využít....“ – platí pro rašeliniště či obecně těžbou narušená místa?. Např. str. 9 – „Po 5 letech lze dosáhnout zapojeného koberce mechorostů.....“ – ale jen při řízeném výsevu! atd.
6. **Z formálního hlediska by přehlednosti práce pomohlo podrobnější (a logičtější) dělení kapitol, někdy i výstižnější název.** Např. u Kap. 1 – vznik rašeliny (a rašelinišť!), rozšíření rašelinišť, typy rašelinišť, struktura rašelinišť (vrchovišť), Kap. 3.2 – vliv změny hydrologie – na ukládání uhlíku, na uchycení rostlin, ..., vliv reintrodukce rašelinných druhů, vliv mulčování....)
7. **U některých informací je nevhodně citován zdroj, na několika místech chybí citace zdroje úplně** (např. str. 4, 6-7 - téměř žádná citace). **Nevhodně citované zdroje:** a. lépe je citovat články z impaktovaných, příp. recenzovaných časopisů než disertační práci (např. Horn 2009, Konvalinková 2010), b. vhodnější je citovat autora a název kapitoly, pokud se jedná o kapitolu ve sborníku či knize (např. Konvalinková 2015 místo Řehounek et al. 2015), c. lépe je citovat původní zdroj, ne článek, v kterém byly výsledky původního citovány (např. Spitzer et al. 1999 místo Řehounek et. al. 2015)

Dále následují konkrétní připomínky dle pořadí v textu:

Str. 1 a 4 - využití rašeliny je mnohem širší než je zde uváděno

Str. 3 a 4 – dělení rašelinišť je složitější a různorodější než je zde uváděno, stejně tak problematika vlivu rašelinišť na klima a hydrologii

Str. 6 – kap. 2.2 „Různé těžební postupy a jejich vliv na ekologii rašelinišť“ je nedostatečná – oproti názvu se nedočteme skoro nic o vlivu různých těžebních postupů, a vlastně ani jejich přesnější popis

Str. 6 - „různé metody těžby, které se liší mírou odstranění různých vrstev rašeliny“ – jakých?, dále se o tom stejně u jednotlivých typů těžby nemluví

Str. 7 – vhodnější by byl přehled těžby v celé ČR než na Borkovických blatech

Str. 7 - nevhodné formulace – státní přírodní rezervace neexistují!, co jsou speciální zemědělské účely?

Str. 10 – mluví se o vrchovišti a slatiništi – předtím nebyly tyto termíny vysvětleny

Str. 11 – tuší autorka, kolik prací z metaanalýzy mokřadů, citované na str. 10, se týkalo rašelinišť?

Str. 14 – celý text se týká rekultivace, nikoliv revitalizace! – do této kapitoly naprosto nevhodné, navíc je celý text opsán z jediného zdroje

Str. 15 - co se myslí technickými revitalizačními postupy?

Kap. 5 Projekt – Revitalizace odtěženého rašeliniště Hrdlořezy

Obecně k celému projektu:

V projektu nejsou jasné odlišeny vlastní návrhy autorky od záměrů daných plánem rekultivace či záměrů Správy CHKO Třeboňsko.

Dále mám tyto zásadní připomínky a otázky:

- **Formálně - nepřehledné členění textu.** Logičtější a přehlednější by bylo např. následující členění: Charakteristika lokality, Historie těžby, Současný plán rekultivace a záměry na lokalitě, Současný stav vegetace, Záměr revitalizace, Návrh postupu revitalizace, Monitoring, Časový a finanční plán projektu
- **Chybí mi informace, proč byla tato lokalita vybrána, zda probíhá spolupráce se Správou CHKO, resp. zda zde plánují obnovu?**
- **Chybí informace, kdy a jak prováděla autorka terénní průzkum?**
- **Rašeliniště Hrdlořezy je výjimečné tím, že zde před téměř 20ti lety probíhal velmi podobný projekt revitalizace. Jak se autorka poučila z výsledků této revitalizace v návrhu svého projektu?** Cituji závěr autorky uvedený na str. 15: „...díky sledování změn a vývoje revitalizovaného ekosystému můžeme lépe porozumět probíhajícímu procesům po revitalizaci a tím i dále vyvíjet revitalizační postupy.“
- **Není definováno cílové společenstvo, cílová hladina vody atd. Proč je navrhována výsadba borovice blatky a rojovníku? Jaký by měl být zdroj odrostků borovice blatky? Které „přilehlé rašelinné lokality“ by měly být použity jako zdroj pro mulč?**
- **Přemýšlela autorka nad tím, jaký bude dopad revitalizace na okolní lesnické porosty (rekultivace) na zbytku rašeliniště? Dle mého není možno „zamokřit“ 5 vybraných těžebních polí bez zamokření okolních rekultivací.**

Dle mého názoru:

- **Budování povalových chodníků ještě před dokončením revitalizace mi přijde hodně předčasné . 1.** Bude to před stabilizací zvednuté hladiny vody, 2. ještě tam nebude nic vidět (i na Soumaráku se naučná stezka dělala cca po 14 letech od zahájení revitalizace)
- **Očekávaný dopad realizace dle str. 26 je spíš nerealistický vzhledem k výsledkům podobné realizace na tomtéž rašeliništi**
- **Před revitalizací bych doporučila minimálně důkladné zmapování vegetace a změření hladiny vody pro srovnání stavu před a po revitalizaci.**

Další poznámky ke kap. 5

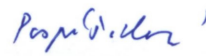
- **Jaké zde bylo původní společenstvo? Informace v textu jsou jen z biologické části plánu rekultivace (jde zřejmě o data k průzkumným vrtům před těžbou?)**

- Přehlednější než popis vegetace v textu by byla vegetační mapka
- Str. 18 - Rozsáhlé porosty břízy nejsou výsledkem záměrné rekultivace Rašeliny Soběslav, ale sukcese po požáru (= pás náletové zeleně zmiňovaný autorkou)
- Str. 19 – v r. 1999 bylo v sukcesní ploše vybudováno 6 jezírek, nikoliv 3
- Str. 20 – mapa je sice stažená v r. 2017, ale nasnímaná v r. 2015
- Kap. 5.3.4 Plán revitalizace znamená Navrhovaný plán revitalizace?
- Kap. 5.3.6 je pouze podrobněji rozvedená kapitola 5.3.4

Připomínky jsou podrobné, ale věřím, že alespoň přispějí ke zlepšení případné navazující diplomové práce či k realističtější verzi projektu revitalizace rašeliniště Hrdlořezy.

Bakalářskou práci Kláry Schmidtmajerové doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit klasifikačním stupněm **velmi dobře** nebo **dobře** v závislosti na úspěšnosti obhajoby.

V Českých Budějovicích dne 11.1.2018

Petra Pospíšilová